

pleme; zakaj kaže se, da je zvezana ravno s koreniko plati, in v rodu z besedo plat, spol, v poslednje pa, ako se povzame vse izpeljevanje, je tudi v rodu z nemškim *schlacht, geschlecht*. Kako tedaj, nam je treba rabiti besede žlahta in žlahten ali žlahen? Ni ravno nobene sile; dokler še niso pozabljene domače besede rod, blagoroden, pleme, plemenit, in reki smo si svoji, smo si v rodu, on je od rodú, tako dolgo so unih ptujk lahko zderžujemo, razun če jih hočemo rabiti kot poslovenjene ptujke. Vendar za žlahto drugi Slovani sploh le rabijo domače besede, rod, rodbina, rodstvo, svojstvo, pokrevenstvo, pribuznost, h katerim se utegne pridjati sorodstvo; za žlahtnost pa deloma sicer tudi rabijo ptujkešlahta, šlahetnost, šlahetstvo, šlehta, šlehtictvi, vendar niso še zavergli domačih plemenitost, blagorodnost, blagorodstvo, urozenstvo, urozenost, rodovitost.

Slovanski popotnik.

* Radostni smo prebiralali poslednjo knjižico, ki jo je Ivan Kukuljević Sakcinski izdal v Zagrebu z naslovom: Izvjestje o putovanju kroz Dalmacio u Napulji u Rim s osobitim obzirom na slavensku književnost, umjetnost i starine, s trémi na kamnu tiskanimi slikami. — Kakor léta 1854, ko je slavni gospod arkivar prvi pot prehodil Dalmacijo, tako je imel to léto na svojem potovanju skozi 5 mescov glavni namen, iskati podatkov in izvirov za zgodovino naroda horvaškega do 12. stolétja in za življenjopisje umetnikov jugoslovanskih, ktere je izdajati začel. Marljivo je nabéral, pregledoval in pretrésoval vse, kar utiče ali občno zgodovino jugoslovansko, zlasti pa horvaško in serbsko, ali pa starine in znamenitosti slovanskega naroda sploh. — Žal nam je, da mali prostorček našega lista nam ne pripušča kaj bolj na drobno govoriti o tem, kar marljivi pisatelj popisuje na svojem potovanju, in da nam ne ostaja več kakor le mično knjižico živo priporočati vsemu omikanemu občinstvu.

* Na Dunaji je dal Alojzi Vojteh Šembera, c. k. profesor češkega jezika in literature, knjižico: „Mistra Jana Husi ortografie česká — Magistri Joannis Hus orthographia bohémica na svitlo. — Česko in latinsko pisana ta knjižica tudi nam Slovencom ni brez važnosti, kar tiče naš sedanji pravopis. V predgovoru dokazuje gosp. učeni profesor Šembera, da je bil česki pravopis v 14. stolétji tako popačen in pogerden, da je težko stalo česko brati, ker so pisave tiste dóbe po dva in tri soglasnike za izraz enega samega sostavljali. Janez Hus, to gerdoto pravopisja spoznavši in dobro soznanjen s hebrejskim in glagolitiškim jezikom, je bil prvi, kateri je tako imenovano diakritično pravopisje osnoval, po katerem — z majhnimi popravami in razločbami — Čehi, in nekaj lét sem tudi Jugoslovani rimsko-katoliškega obréda pišejo.

* „Piesni ludu polskiego“, t. j. pésmi ljudstva poljskega se zovejo obširne bukve, ktere je gosp. Oskar Kolberg pred kratkim v Varšavi na svitlo dal. Te narodne pésmi z napevi vred je gosp. K. sam nabral v ruskih, pruskih in avstrijskih krajih, v katerih poljski narod živi; zapopadka so različnega, le se vé da političnega ne, ker ima kniga dovoljenje Varšavske cenzure na čelu. Pesem je 41 brez verstnic iz različnih krajev, katerih je gotovo še dvakrat toliko; tudi „Tancov“ (plesov) je v napevih in z notami pridjanih 446. Same po sebi že izversten podatek k slovanski náredni literaturi imajo te bukve, brez predgovora, zemljopisnega pregleda krajev, kjer se te pésmi pevajo, kazala in objasnjenja nekterih izrazov, na 448 stranéh tudi zavoljo napévo v posamnim pémam pridjanih posebno ceno, ktero še 10 na kamnu natisnjenih podob bolj povzdiguje, v katerih se predstavljajo Poljci in Poljke iz okolice Varšavske. — Vsakemu, komur je mar

za národne slovanske pesmi, se more ta kniga iskreno priporočiti, ker ne zapopada samo besede pesem, temuč tudi napeve (viže) prav lično pri vsaki pesmi natisnjene.

Novičar iz avstrijskih krajev.

Iz Buj v Istrii 1. oktobra. F. V. — Da véste, kako je pri nas letina, vam par verstic pišem: Te dni se je pri nas tergategv začela; ljudje so prav veseli, da jim je Bog že tako zaželjeno grojzdje slabega vremena in skor brez plesnivosti okranil; vina bo sicer le srednjo mero, pa dobra bo kapljica, ker je bilo do zdaj gorko in ker so pustili, da je grojzdje dobro dozorelo. Belo žito je bilo prav lepo in mu je cena zeló padla; pred žetvijo je bila pšenica čez 10 fl., zdaj je po 6 fl. star. Fižola in drugega zočivja je malo, ker smo imeli silno vročino in sušo, in zato se je tudi turšica po plitvih in slabih njivah posušila, v dobrih in globokih njivah je pa vendar prav lepa s debelimi storži. Zelja in repe ne bomo imeli nič; v vsem drugem imamo tedaj srednjo letino. Dež nam zdaj večkrat rosi, in tako bodo ljudje lahko ozimino po tergatvi sejali.

Iz Gorice 3. okt. nam pišejo gosp. profesor Kocen sledeče: „Potovaje po Gorenskem sem 25. dan p. m. na véliki cesti med Krajsko goro in Dovjem svoj dnevnik zgubil; v teh bukvicah je bilo tudi 39 fl. shranjenih. Mislil sem sicer, da zgubljeno je zgubljeno, — vendar sem prosil gosp. fajmoštra Dovjiškega, ako bi poštena duša najdla dnar in bukvice, naj ji darujejo 5 fl. odnajdenega dnarja, ostali dnar pa z bukvicami vred naj v Gorico pošljejo. In glejte! komaj pridem domú, že mi pismonos prinese pismo častitega gosp. fajmoštra Antona Furmaherja z najdenim dnarjem in dnevnikom; iz pisma sem zvedil, da Mežnarjeva Mica je najdla, kar sem zgubil in pošteno vse odrajtala. Nadjam se, da „Novice“ ne bojo nič napčnega storile, ako ta lepi izgled poštenosti svojim bravcom razglasijo.“

Iz Ljubljane. God. — Po odhodu g. prof. Metelko-ta izpraznjeno učništvu slovenskega jezika v 7. in 8. razredu ljubljanske gimnazije je začasno izročeno gosp. Jož. Marnu, bivšemu Horjulskemu kaplanu, kateri bode zraven tega tudi učencem nižje gimnazije nedeljski pridigar. Slovensčino po ostalih 6 razredih bo učilo več gosp. profesorjev. Ali bo to tako ostalo, ali se bo po odhodu gosp. prof. Metelko-ta izpraznjena stolica slovenskega jezika razpisala in izvoljenemu potem zaterdno izročila (se vé da še z drugim učništvom vred), nam ni znano. — Kakor število letošnjih novincov za gimnazialne in realne šole kaže, se je število gimnazistov memo drugih let tako pomnožilo, da jih 54 celó niso mógli vzeti, realcov pa je manj kakor jih je druge leta bilo.

Iz Ljubljane 4. oktobra. Danes so god Nj. c. kr. apost. Veličanstva, cesarja Franc Jožefa v vsih cerkvah z veliko slovesnostjo in pobožnostjo obhajali. — Iz srednje Afrike smo zvedli, da se ondašni misionarji vsi dobro počutijo. Častitljivi gosp. dr. Knoblehar se je naménil, v Evropo priti, da svoje zdravje popravi. — Dopis iz Gradca nam naznanja, da sta se 2. t. m. pred Kapfenbergom pri Bruku dva hlapona tako silno zadéla, da sta dva kurjavca mervta ostala, en višji konduktér in en skladavec pazeló poškodovana bila. Dva voza sta bila čisto razrušena in tudi mašina je veliko škodo terpela. Sreča, da popotnih ni nobena nesréča zadéla.

Novičar iz raznih krajev.

Nj. c. kr. Veličanstvo, Cesar, so 4. t. m. po svojem povratku iz Vajmara svoj god v Išelnu obhajali, kamor so tudi presvitla cesarica iz Dunaja prišli. — Razpis visocega c. k. kupčijskega ministerstva zaukazuje, da bo prihodnje takrat, ko se bodo vozili potniki brez vožnih kart ali